

กลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนประถม
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

VIRTUE AND ETHICS CULTIVATION STRATEGY FOR ELEMENTARY
SCHOOL STUDENTS UNDER THE OFFICE OF SAKON NAKHON
PRIMARY EDUCATION AREA 1

เจ้าอธิการบุญช่วย โชติวิโส (อู่ยงค์)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ChaoAthikan Boonchuay Chotivungso (Auiwong)

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, KhonKaen Campus, Thailand

Email: bonchuai.aui@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการกลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาพัฒนาการกลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางการในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า

กลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านดังนี้

* ได้รับบทความ: 9 มีนาคม 2563; แก้ไขบทความ: 29 มีนาคม 2563; ตอรับตีพิมพ์: 30 มีนาคม 2563
Received: March 24, 2020; Revised: March 26, 2020; Accepted: March 30, 2020

อริจิตตศึกษา คือ การศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตใจให้มีความสงบมั่นคงเป็นสมาธิ เน้นมโนกรรม ในภาพรวม แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงการพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ ไปยังสภาพที่ควรจะเป็น ด้านความสามัคคี ด้านการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ของบุคคล **อริปัญญาศึกษา** คือ ศึกษาเรื่องปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง ในภาพรวม แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็น ด้านความ ประหยัดและอดออม แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็น ส่วนด้านความกตัญญูกตเวที ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมจึง ไม่มีความต้องการจำเป็นต้องพัฒนา **อริศีลศึกษา** คือ ศีล เน้นกายกรรม และวจีกรรม ในภาพรวม แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ ด้านความ ซื่อสัตย์สุจริต ส่วนด้านความเมตตากรุณา มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: กลยุทธ์; การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม; สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

Abstract

This research aims to: 1.study the process of cultivating morality. for students in basic education develop strategies for cultivating ethics. For students in basic education Under the Office of Sakon Nakhon Primary Education Area 1. 2 study the ethics of ethic. for students in basic education institutions. The research found that Strategies to cultivate ethics. for students in basic education under the jurisdiction of the Office of Sakon Nakhon Primary Education Area 1, The psychic is a psychic study. Mental training is a concentrated way of concentrating on the It shows that the rate of change in development from the condition to the condition that. harmony the practice of social benefits. shows that the rate of change in development from the present condition to the condition that should be accounted percent.As for awareness and responsibility, , which was lower than the average.

At Panya Sikkab is a study of intellectual intelligence in the whole, It shows that the rate of change in development from the present state to the state of being should. Economics and prosperity that the rate of change in develop- ment from the present condition to the expected The gratitude., which was lower than the mean. The emphasis is on the acrobatics and the gurus in the overall. It shows that the rate of change in development from the present condition to the condition that should be accounted. Honesty An average of 0.20 indicates that the rate of change in development from the present state to the state of being should be 20%. Kindness Politeness The mean, which was lower than the mean. There is no difference in practice.

Keywords: Strategy; Cultivate virtue; ethics; Under the Office of Sakon Nakhon Primary Education Area 1

บทนำ

สภาพปัจจุบันและปัญหาของสังคมไทย เป็นที่ยอมรับว่ายังมีการขาดคุณธรรม จริยธรรม ของบุคคลในสังคมเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมา ซึ่งส่งผลกระทบต่อ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและการศึกษา การพัฒนา จนทำให้ประเทศชาติเสีย โอกาสในการพัฒนาให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ จึงเป็นเหตุให้รัฐบาลได้มุ่งเน้น ความสำคัญกับนโยบายทางด้านสังคมในการพัฒนาสังคมโดยองค์รวมเน้นไปที่ การส่งเสริม ความรัก ความสามัคคี ความสมานฉันท์ของคนไทยในชาติ ที่จักมีการปฏิรูปสังคมให้อยู่เย็น เป็นสุข ปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ พัฒนาสุขภาวะของประชาชนให้ ครอบคลุมทั้ง มิติทางกาย วาจา จิต สังคม และปัญญา ที่มีกีฬาเป็นพื้นฐานการออกกำลังกาย สร้างความเข้มแข็งของทุกชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม ให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วม ในการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีสันติสุขอย่างยั่งยืนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการยุติธรรมและพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงานและบุคลากรในกระบวนการ ยุติธรรมที่รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมเข้มแข็งที่คนในชาติอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่าง สมานฉันท์บนพื้นฐานของคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 23) ในขณะที่กระแส สังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์สามารถแพร่กระจายข่าวสารข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึงผลักดัน

ให้สังคมโลกมีลักษณะไร้พรมแดน มวลมนุษยชาติในโลกปัจจุบันเปรียบเสมือนอาศัยอยู่ใน “หมู่บ้านโลก” (Global Village) กระแสกดดันดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคมไทยต่อวิถีไทย อย่างรุนแรงทุกระดับและทุกด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวัฒนธรรมเป็นไปอย่างเชียวกราก ส่งผลให้เกิดความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย กระแสวัตถุนิยม บริโภคนิยม ได้เข้าครอบงำวิถีไทย วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมประจำถิ่นอย่างน่าเป็นห่วง วิถีไทยเมื่อก่อนที่มีความเรียบง่าย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีปฏิสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกัน สังคมและชุมชนไทยได้เริ่มเปลี่ยนไปอย่างมาก การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นเกิดขึ้นทั่วทุกหย่อมหญ้าของสังคมไทย แม้แต่การดำรงชีวิตประจำวันก็มีการแข่งขันอย่างรุนแรงเมื่อใครยาวสาวได้สาวเอา มีความพยายามทุกวิถีทางที่จะเอารัดเอาเปรียบและเบียดเบียนผู้อื่นเพื่อหวังให้ตนเองได้รับปัจจัยการดำรงชีวิตที่สะดวกและสุขสบาย ปัญหาทางสังคมโดยเฉพาะการล่มสลายของสถาบันครอบครัวเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ สิ่งเหล่านี้ย่อมชี้ให้เห็นว่าปัญหาในสังคมไทยได้มีการสะสมและเกิดความรุนแรงขึ้นตามลำดับ และเมื่อหันกลับมาดูกระบวนการจัดการศึกษาไทยอันเป็นปัจจัยสำคัญโดยตรงที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยในปัจจุบันพบว่า สถานภาพทางด้านคุณภาพการศึกษาก็กำลังวิกฤติลงไปทุกขณะเช่นกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 32)

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของชาติ และวางกรอบนโยบายหลักเกี่ยวกับการศึกษา ได้ประกาศนโยบายและทิศทางหลักร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดคุณธรรมพื้นฐานเพื่อปลูกฝังให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนและเยาวชนของชาติ 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557 : 9) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ในการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำนวน 14 มาตรฐาน เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานใน 3 ด้าน ของโรงเรียน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านผู้เรียน (สุมาน อำพล, 2557 : 14) การประเมินด้านผู้เรียนเป็นการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมี 7 ด้าน โดยได้จัดลำดับความสำคัญด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนไว้ในมาตรฐานที่ 1 ประกอบ ด้วยตัวบ่งชี้ 6 ด้าน คือ มีวินัยและความรับผิดชอบ มีความกตัญญู กตเวที มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีและไม่เห็นแก่ตัว มีความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและปฏิบัติตัวให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบและวิธีการที่ควรนำมาปลูกฝังให้เกิดคุณธรรมและจริยธรรมในตัว

เด็กและเยาวชนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่เน้นการพัฒนาคนโดยมุ่งให้มีคุณธรรมและรอบรู้อย่างเท่าทัน เกิดภูมิคุ้มกัน นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้ประกาศนโยบายและทิศทางหลักในการปฏิรูปการศึกษาที่ยึด “คุณธรรมนำความรู้” ในการจัดการศึกษา โดยมีทิศทางและเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาที่จะเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษาไทยด้วยความร่วมมือกันระหว่าง 3 สถาบันหลัก คือ บ้าน วัด/สถาบันศาสนา และโรงเรียน เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนการศึกษาที่ใช้คุณธรรมนำความรู้ต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553 : 5)

จากที่กล่าวมาเบื้องต้นแสดงให้เห็นถึงสังคมไทยเคารพศรัทธาต่อพระภิกษุมาก เนื่องจากเชื่อว่า พระภิกษุ นั้นเป็นผู้มีความรู้มากกว่าฆราวาส เป็นผู้ทรงศีล ย่อมพูดแต่สิ่งนี้จริง และเป็นครูบาอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนที่มีต่อวัดจึงผูกพันแนบแน่นกับวิถีชีวิตของ ทุกคนนับแต่เกิดจนตาย คำสั่งสอนจึงได้รับความเชื่อถืออย่างไร้ความคลางแคลงใจ ดังนั้นพระสงฆ์จึงกลายเป็นที่พึ่งของสังคมในทุกๆ เรื่อง ไม่ว่าในทางที่เป็นมงคลและอัปมงคล ส่วน วัด นั้นเป็นสถานที่รับใช้บริการงานประเพณีการทำบุญต่างๆ เพื่อให้เกิดกุศลบุญแก่ฆราวาส เนื่องในวันสำคัญทางศาสนาซึ่งมีอยู่แทบตลอดทั้งปี รวมทั้งเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่ชุมชน นับแต่การบวชเณรจนถึงบวชเป็นพระภิกษุ สถานที่ให้ความสงบเยือกเย็นทางใจ เช่น การแสดงพระธรรมเทศนา การฝึกปฏิบัติ ธรรม สมาธิ เป็นสถานที่ชุมนุมของสังคมทุกกาลวาระ เช่น การประชุมกรรมการหมู่บ้าน (ทศนา แคมมณี, 2546 : 34) เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมเนื่องในการตาย เช่น การตั้งศพสวดพระอภิธรรม การเผาศพ โดยทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน ที่สำคัญคือน่าจะได้มีการศึกษาวิจัยปัญหาดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง พร้อมทั้งค้นหาแนวทางที่เหมาะสมในการนำมาใช้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ควรเป็นประเด็นศึกษา นั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์และบูรณาการ จากกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551 : 34) เพื่อสรุปประเด็นสำคัญด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องการศึกษาวิจัย 8 ประการ คือ 1) ความมีวินัยและความรับผิดชอบ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) ความสุภาพอ่อนน้อม 4) ความกตัญญูกตเวที 5) ความเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีย์ 6) การรู้จักสามัคคี 7) ความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ 8) การปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

ทั้งนี้เพราะคุณธรรมทั้ง 8 ประการ ดังกล่าว เป็นแก่นแกนที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา หากสามารถสร้างกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้แล้ว (พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส , 2560) ก็น่าจะเป็นส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวได้ เพราะนักเรียนในช่วงวัยระดับประถมศึกษาถือเป็นวัยที่เหมาะสมที่จะได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืน หากมี กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเหมาะสมและชัดเจน แล้วก็จะเชื่อว่าจะ เป็นแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้อย่างมั่นคงทำให้ นักเรียนมีจุดยืนที่ชัดเจน ซึ่งถือเป็นการเตรียมเยาวชนของชาติให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในอนาคต โดยมีพื้นฐานด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ และมีจิตสำนึกสาธารณะที่แข็งแกร่งพร้อมที่จะเป็น กำลังสำคัญในพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Research methodology) เป็นการผสมผสานวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการผสมในระดับข้อมูลในรูปแบบมุ่งค้นหาความรู้ (Exploratory design) โดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักในระยะแรก เพื่อศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจ แนวทางของกลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษา เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ (Interview) กลุ่มเป้าหมายและนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผล และสร้างตัวแปรกลุ่ม แล้วนำสรุปมาต่อยอดใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามวิธี

วิทยาการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) และวิธีการทางสถิติ (Statics analysis) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยดำเนินการ 2 ประการ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มี 8 ด้าน ด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ระยะที่ 2 ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและวิธีการทางสถิติ มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ต้องศึกษากระบวนการ กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของบทบาทของพระภิกษุสงฆ์ในการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้ขอบข่ายการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 ด้าน คือ 1) ความมีวินัยและความรับผิดชอบ 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 2) ความสุภาพอ่อนโยน 4) ความกตัญญูกตเวที 5) ความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารีย์ 6) การรู้จักสามัคคี 7) ความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ 8) การปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

ขั้นตอนที่ 2 ต้องศึกษากลยุทธ์ ตอนที่ 1 ยกร่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายหลัก เกี่ยวกับกลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ขั้นตอนที่ 3 ต้องศึกษาแนวทางปลูกฝัง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์ปัจจัยเป็นเทคนิคที่จะจับกลุ่มหรือรวมกลุ่มหรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่ม หรือปัจจัยเดียวกัน ตัวแปรที่อยู่ในปัจจัยเดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันมาก

โดยความสัมพันธ์นั้นอาจจะเป็นในทิศทางบวก (ไปในทิศทางเดียวกัน) หรือทิศทางลบ (ไปในทางตรงกันข้าม) ก็ได้ส่วนตัวแปรที่คนละปัจจัย

ขั้นตอนที่ 4 สรุป และนำเสนอ กลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ที่	สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ผู้บริหารสถานศึกษา	175	118
2	ครูผู้สอน	1,283	200
รวม		1,559	418

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 นี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียน มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนากลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียน ใช้คำตอบแบบตอบสนองคู่ (Dual Responses) มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อธิสัสสิกขา คือ ศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม เน้นกายกรรม และวจีกรรม รองลงมาคืออธิปัญญาสิกขา คือ

ศึกษาเรื่องปัญญา อบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง และ อธิจิตตสิกขา คือ ศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ เน้นมโนกรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังต่อไปนี้

1.1 สภาพและปัญหาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อธิศีลสิกขา คือ ศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม เน้นกายกรรม และวจีกรรม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.2 อธิปัญญาสิกขา คือ ศึกษาเรื่องปัญญา อบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3 อธิจิตตสิกขา คือ ศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ เน้นมโนกรรมโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏ

2. กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

อธิศีลสิกขา คือ ศีล เน้นกายกรรม และวจีกรรม ในภาพรวม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.30 แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ 18 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.20 แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ 20 ส่วนด้านความเมตตากรุณา ด้านความสุภาพอ่อน

อธิปัญญาสิกขา คือ ศึกษาเรื่องปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง ในภาพรวม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.24 แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ 19 ด้าน ความประหยัดและอดออม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.24 แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ 24 ส่วนด้านความกตัญญูกตเวที มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.15

อธิจิตตสิกขา คือ ศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ เน้นมโนกรรม ในภาพรวม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.27 แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ 27 ด้านความสามัคคี ด้านการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.32 แสดงให้เห็นว่าจะต้องได้อัตราการ

เปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาจากสภาพที่เป็นอยู่ไปยังสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าคิดเป็นร้อยละ 32 ส่วนด้านความตระหนักและมีความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.18

3. จากการศึกษากลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ปรากฏดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 อธิจิตตสิกขา คือ ศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ เน้นมโนกรรม 1 กลยุทธ์ ตัวชี้วัด **กลยุทธ์ที่ 1.1** ด้านการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ช่วยกันรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ในสภาพดี ช่วยกันรักษาความสะอาดในห้องเรียน และในบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งขยะลงในถังขยะที่โรงเรียนจัดให้ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ชุมชน ประเทศชาติ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน เช่น ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือไม่กระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนด เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 2 อธิปัญญาสิกขา คือ ศึกษาเรื่องปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง 2 กลยุทธ์ ตัวชี้วัด **กลยุทธ์ที่ 2.1** ด้านความประหยัดและอดออม ประกอบด้วย ตัวชี้วัด การเก็บออมเงินเพื่อการดำรงชีวิตต่อตนเอง การบริโภคที่อยู่ในระดับพอดีไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นหลักควรยึดปฏิบัติ การคิดก่อนใช้ในเรื่องที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพคือการประหยัด การรู้จักข่มใจตนเองไม่คิดต้องการสิ่งของอื่นๆ เป็นการออมเช่นเดียวกัน **กลยุทธ์ที่ 2.2** ด้านความกตัญญูกตเวที ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ความรู้และการยอมรับในบุญคุณของบุคคลและกระทำตอบด้วยการทดแทนพระคุณ การสร้างความสุข ความสบายใจ ให้พ่อแม่ตามอัธยาศัย หรือตามสมควร การช่วยเหลือกิจการที่พ่อแม่ให้ด้วยความเต็มใจ การรู้สึกสำนึกในคุณ ด้วยแสดงความเคารพ นบถื้อ เชื่อฟัง และช่วยเหลือในกิจการงานต่าง ๆ

องค์ประกอบที่ 3 อธิศีลสิกขา คือ ศีล เน้นกายกรรม และวจีกรรม 1 กลยุทธ์ ประกอบด้วย ตัวชี้วัด **กลยุทธ์ที่ 3.1** ด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นพฤติกรรมการแสดงออกทางกาย วาจา ใจ ที่ดีงามของมนุษย์เป็นประโยชน์แก่ตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัย (พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส, 2560 : 120) ผู้อื่นและสังคม ทุกคนในสังคมพึงพอใจและปรารถนาในสิ่งที่ดีงามในขณะเดียวกันกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย อธิศีลสิกขา คือ ศีล เน้นกายกรรม และวจีกรรม เน้นด้านความเมตตากรุณา ด้านความสุภาพอ่อนน้อม ด้าน

ความซื่อสัตย์สุจริต อธิจิตตสิกขา คือ ศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ เน้นมโนกรรม เน้นที่ด้านความตระหนักและมีความรับผิดชอบ ด้านความสามัคคี ด้านการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และอธิปัญญาสิกขา คือ ศึกษาเรื่องปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง เน้นที่ด้านความประหยัดและอดออม และด้านความกตัญญูกตเวที สอดคล้องกับคำสอนของ พระธรรมปิฎก (ปอ.ประยุร ปยุตโต, 1997 : 35) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม “ธรรมคือความประพฤติ”, “ธรรมคือการดำเนินชีวิต”, หลักความประพฤติ, หลักการดำเนินชีวิต; คำ “จริยธรรม” นี้ อย่างมีเหตุผล

การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดตาม พอสรูปได้ว่าจริยธรรมคือพฤติกรรมที่ได้ทำ ได้ประพฤติในสิ่งที่ดีงาม รวมทั้งความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของบุคคลที่เหมาะสมกับความต้องการของสังคม โดยเป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม คือเป็นพฤติกรรมที่สังคมชมชอบและให้การสนับสนุนในการกระทำนั้น ถือเป็นมาตรฐานความดีและความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรืองของสังคม

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ เหมาะสมกับความต้องการและบริบทพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนเกิดการรับรู้และนำไปสู่การมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคและภัยสุขภาพ พร้อมทั้งเกิดภาพลักษณ์ที่ดีอีกด้วย โดย

1. การพัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์ การวางแผนกลยุทธ์ในการสื่อสารความเสี่ยงและระบบเครือข่ายสุขภาพที่เกี่ยวข้องในประเด็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายให้มั่นคงและมีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการพัฒนารูปแบบในการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม ของหน่วยงานองค์กร ให้มีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ อย่างมีคุณภาพ

องค์ความรู้ใหม่

กลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนประถมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ด้านอภิสลสิกขา คือ เน้นกายกรรม และวจีกรรมในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา

ด้านอภิปรัชญาศึกษา คือ ปัญญาอบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้งในการพัฒนาตนเอง
ด้านอภิจิตตศึกษา คือ อบรมจิตให้สงบมั่นคงให้เป็นสมาธิ บุคลากรได้อย่างมีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ทิตนา แคมมณี. (2546). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : เสริมสิน พรี่เพรส ซิสเต็ม.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2550). *คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส และ คณะ. (2560). *กลยุทธ์ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนประถมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. รายงานวิจัย สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2540). *ธรรมานุชชีวัต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุมาน อ่ำพล. (2557). *การบริหารการศึกษาแบบสมัยใหม่: แนวคิดทฤษฎีและการปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). อุบลราชธานี: การพิมพ์ออฟเซตอุบลกิจจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *การกระจายอำนาจการจัดการ แนวทางและการจัดการศึกษาให้กับคณะกรรมการตามกระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบและวิธีการของการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : อบรมเลี้ยงดูสหกรณ์การเกษตร จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2551). *การศึกษาวิถีชุมชน : รูปแบบและการ ปฏิบัติโครงการ ศึกษาแบบการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนในการจัด การศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพมหานคร : พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.